

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “ПУБЛИЧНИ ФИНАНСИ”;

ЗА СПЕЦ: „Стокзнание и митническа дейност“; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1. ....
(Доц. д-р Людмил Найденов)

2. ....
(Ас. Татяна Джунинска)

Ръководител катедра: .....
„Финанси“ (Проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина “Публични финанси” способства за разширяване на знанията, формирани от дисциплините “Макроикономика“, и „Въведение във финансите“. Предмет на анализ са финансовите аспекти на дейността на държавата и институциите от обществения сектор.

Обучението по дисциплината преследва две основни цели. На първо място, да представи нови знания за концепциите и базовите идеи чрез които съвременната икономическа теория обяснява необходимостта, ролята, организацията и резултатите от дейността на публичния сектор в пазарната икономика. На второ място, да осигури информацията относно конкретните особености на националното законодателство в сферата на публичните приходи и разходи (централни и местни) и да формира умения за управление на тяхната структура и насоченост.

За постигане на очертаните цели се прави критичен анализ на икономическата роля на държавата в пазарното стопанство, изследват се особеностите на производството и доставката на национални и местни публични блага и се дискутират теоретичните и практически проблеми на бюджетните системи и бюджетните решения. В тази връзка се формират умения за работа с бюджетна документация и за изграждане на бюджети в публичния сектор. Специално внимание се отделя на теорията за държавните разходи, анализират се социалните и икономически ефекти на държавните заеми и дълговото финансиране на публични инвестиционни проекти, дискутират се базисни проблеми на местните (общински) финанси. В обхвата на дисциплината попадат и въпросите, касаещи социалното осигуряване (осигурителни системи и фондове). Запознаването с особеностите на националното приходно и осигурително законодателство способства за формиране на умения за работа с документацията в цитираните области на централните и местните финанси. Придобитите нови знания и практически умения намират приложение в практиката на институциите от държавния сектор.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СУ	ЛУ
ТЕМА 1. ПУБЛИЧЕН СЕКТОР И ПУБЛИЧНИ ФИНАНСИ		3	2	-
1.1	Понятие за публични финанси. Публични финанси или икономика на публичния сектор			
1.2	Икономическа необходимост от държава и публичен сектор			
1.3	Структура, роля и характеристики на публичния сектор			
1.4	Ефективност на използване на ресурсите в публичния сектор			
ТЕМА 2. ПАЗАРНИ ДЕФЕКТИ – ВЪВЕДЕНИЕ В ПРОБЛЕМА		3	3	-
2.1	Понятие за пазарен провал (дефект) и типология на пазарните провали. Непазарни дефекти			
2.2	Несъвършената конкуренция като пазарен провал			
2.3	Външните ефекти като пазарен провал			
2.4	Публичните блага като пазарен провал			
2.5	Асиметричната информация като пазарен провал			
ТЕМА 3. ДЪРЖАВНИ РАЗХОДИ		3	3	-
3.1	Дефиниране, роля и класификация на публичните разходи			
3.2	Теории за растежа на публичните разходи			
3.3	Методи за анализ и оценка на публични проекти			

3.4	Държавни разходни програми – теоретични основания и национална практика			
ТЕМА 4. ПРИХОДНА СИСТЕМА НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР		3	4	-
4.1	Дефиниране, роля и класификация на публичните приходи			
4.2	Източници и методи за акумулиране на държавни приходи			
4.3	Форми на държавни приходи – обща характеристика			
4.4	Приходна система на Р. България			
ТЕМА 5. ДЪРЖАВНИ ЗАЕМИ И ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ		4	3	-
5.1	Държавни заеми – видове, начини за сключване и начини за погасяване			
5.2	Дефиниция за национален, държавен, брутен и нетен дълг			
5.3	Индикатори за дългова тежест. Количествени методи за оценка на равнището на задлъжнялост			
5.4	Държавният дълг на Р. България в началото на ХХІ век			
ТЕМА 6. ВЪВЕДЕНИЕ В ТЕОРИЯТА НА ПУБЛИЧНИЯ ДЪЛГОВ МЕНИДЖМЪНТ		4	2	-
6.1	Понятие и цели на дълговия мениджмънт			
6.2	Рискове свързани с управлението на дълга			
6.3	Активна и пасивна стратегия на дълговия мениджмънт			
6.4	Управление на задлъжнялостта в условията на дългова криза			
ТЕМА 7. БЮДЖЕТ И БЮДЖЕТНА СИСТЕМА		2	3	-
7.1	Понятие и характеристики на бюджета			
7.2	Принципи за изграждане на бюджета			
7.3	Извънбюджетни фондове – предназначение, предимства и недостатъци			
7.4	Бюджетна система (структура). Характеристика на отделните звена от бюджетната структура			
ТЕМА 8. БЮДЖЕТНО ПЛАНИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИЯ НА БЮДЖЕТНИЯ ПРОЦЕС		2	3	-
8.1	Теоретични основи и методи на бюджетно планиране			
8.2	Програмно-целево бюджетно планиране - етапи и предимства.			
8.3	Роля на бюрократа			
8.4	Бюджетен процес – понятие, цели, етапи			
8.5	Теоретични основи и методи на бюджетно планиране			
ТЕМА 9. МЕСТНИ ФИНАНСИ И МЕСТНИ ПУБЛИЧНИ БЛАГА		3	4	-
9.1	Вертикална структура на публичния сектор. Финанси на централната власт и местни финанси			
9.2	Характеристики на местните публични блага			
9.3	Оптимално предлагане на местни публични блага			
9.4	Разходи и приходи на местните власти			
ТЕМА 10. ФИСКАЛНА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ		3	3	-
10.1	Понятие и необходимост от децентрализация. Фискална еквивалентност			
10.2	Икономически и политически ползи от фискалната децентрализация			
10.3	Рискове на фискалната децентрализация			

10.4	Измерване степента на децентрализация на публичния сектор			
	Общо:	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Курсова работа (по зададена тема)	1	20
1.2.	Тест	1	30
	Общо за семестриален контрол:	2	50
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Тест с отворени и затворени въпроси	1	70
	Общо за сесиен контрол:	1	70
	Общо за всички форми на контрол:	3	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Публични финанси, Издателство „Сибир“ София, 2016 г.;
2. Брусарски, Р., А. Захариев, Г. Манлиев, Финансова теория, Издателство „Фабер“, София, 2015 г.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Лилова, Р., А. Захаријеви, Б. Божинов и др., Финанси, Издателство „Ценов“, Свищов, 2015 г.;
2. Rosen, H., T. Gayer, Public Finance, 10 ed., McGraw-Hill Education, 2013;
3. Закон за публичните финанси;
4. Закон за държавния бюджет на Р. България;
5. Закон за държавния дълг.